వేదాన్త కౌస్తు భాష్య వ్యయంగ) ష్ఠః

SL NO. 805

శ్రీ

హయగ్రీవాయ నమః.

శ్రీసన్తానసుమసన్తాయమానహయగ్రీవదృక్సన్తాన

నిరన్తరనిర్గళదానవపానపరవశమనోఽళిన్దేన

శ్రీవేదాన్తముక్తావళీపరిష్కృతహాయ

కన్థరకన్థరేణబెల్లంకొండోపనామ

కరామారాయకవినా విరచితః

వేదాన్తకౌస్తుభాఖ్యోయంగ్రన్థః.

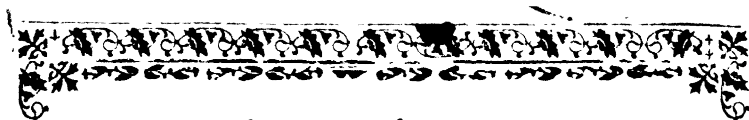
బాపట్లపురీమధ్యవిద్యోతమానాయామ్ భారతీవిలాస

ముద్రాక్షరశాలాయామ్ సమ్యఙ్ముద్రాపితో

విజయతేతమామ్.

ఏతన్మూల్యంకలాచతుష్టయమ్.

1910

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీవేదాన్తశాస్త్రాబ్ధికౌస్తుభమణినా

ఆవిర్భూయతే.

శ్లో. బ్రహ్మజ్ఞాతుంశమదమవిరాగాదియుక్తోముముక్షు
ర్వేదాన్తానాంనికేతధిషణస్సంవిదధ్యాత్త్వచారమ్
దృశ్యంసర్వంయతఉదయతేవర్ధతేయాతి
ప్రీత్యబ్రహ్మేత్యయముపనిషద్రాజమార్గఃపురాణః. 1

శ్లో. బ్రహ్మావిష్ణుఃపశుపతిరిభాస్యఃకుమారోర్కఇంద్ర
ర్వహ్నిర్వాయుర్ధరణిరుదకంవ్యోమనారాయణోపి
రామఃకృష్ణోహంమతృమదనీర్భారతీశ్రీర్భవానీ
గంగాశ్యౌ ఉత్థస్సకలమపిబ్రహ్మదృశ్యంహిజన్యమ్. 2

శ్లో. పశ్యత్యేతత్సకలమపియోయశ్చసర్వాన్తరాత్మా
యస్మిన్విశ్వంవిరచితమిదంమాయయాఖవనైల్యమ్
ఏకోవ్యాపీగగనమివయోనేకవద్భాత్యుపాధి
వ్రాతైరాత్మాశ్రుతిమకుటగంబ్రహ్మసోయంనచాన్యత్. 3

శ్లో॥ నైమాయామాయాం సకలజగతః కారణం బ్రహ్మవిద్యా
దేవామాయాకలయతు కథం జ్ఞాపూర్వాం విసృష్టిమ్
జ్ఞాత్వా కుమ్భం కలయతి కులాలోపి నేంకల్ప్య బుద్ధ్యా
తస్మాన్మాయోపహితమమృతం కారణం బ్రహ్మసృష్టేః. 4

శ్లో. యద్దృశ్యం తద్భవతి భువనే కుమ్భవజ్జన్యమేవ
త్యేతద్వ్యాప్తేరపి నిగమతో దృశ్యమాయా న హేతుః
సత్యేవం స్యాత్కథమపరః కారణం తద్వికారో
మాయామేనాం పరిణమయతి బ్రహ్మ లోకాత్మనా హి. 5

శ్లో. దృశ్యం ద్రష్టర్యన్న భవతి యతోన్యోన్యధర్మప్రసంగ
శ్ఛాయాదీప్త్యోరివ భవతి నో ద్రష్టృదృశ్యం బృహత్తత్
తస్మాజ్జ్ఞేయం భవతి తదిదం బ్రహ్మ వై సోయమాత్మా
వేదాన్తౌఘో వదతి తదిదం తత్త్వమద్వైతమేవ. 6

శ్లో. జానాత్యస్యం స్వమపి యదయం వెదనై నంపరోయ
త్తస్మాన్నాత్మా నిగమముకుటైర్గీయతే స్వప్రభోయమ్
జ్ఞానాత్మాయం యదపి భవతి జ్ఞేయతా నాస్య తస్మా
జ్జ్ఞానం జ్ఞేయం న భవతి హి కౌ బ్రహ్మ తస్మాద్దృగేవ. 7

శ్లో. జ్ఞాతృజ్ఞానేపృథగితి న వా మన్యతాం యత్స్వరూపం
జ్ఞాతుర్జ్ఞానం సుఖమపి చ తత్తచ్చిదానన్ద ఆత్మా
మాయాయాస్తద్వికృతిజగతో వా సుఖం న స్వరూపం
నాపి జ్ఞానం తదిదముభయుబ్రహ్మ నాకం జడం హి. 8

శ్లో. ఆత్మా సత్యో భవతి విహతిర్నాస్య కాలత్రయేయ
త్తస్మాదన్యత్సకలమపి చాసత్యమేవాత్త బాధమ్
దృశ్యస్యాత్మా కలయతు లయం జన్మ చ ద్రష్టృభావా
ద్దృష్టుస్తస్యాయతుల్తమభయం కోఽపి నాన్యోఽస్య వేత్తా.

శ్లో. సత్యం జ్ఞానం సుఖమితి తు యల్లక్షితం వేదవాచా
బ్రహ్మైవేదం తదిహ భువనే సర్వభూతప్రవిష్టమ్
స్థూలాధ్యాసాత్సురనరపశుత్వాదిజాత్యాశ్రయం స
ద్విష్ణ్వీశానద్రుహిణభరతాశ్వాదినామాని ధత్తే. 10

శ్లో. లిఙ్గాధ్యాసాత్తదథ విదధజ్జీవభావం కృతానాం
ఖేదం మోదం ఫలమనుభవత్సంసరద్వా విభాతి
మాయాధ్యాసాదథ తు విదధత్ప్రాజ్ఞనామేశభావం
స్వాపేఽజ్ఞానం సుఖమనుభవన్మాధవత్సం విభాతి. 11

శ్లో. మాయామాత్రం తదిదమఖిలం సద్వితీయం విధాతుం
న బ్రహ్మోష్టే గుణమివ ఫణీ స్వాత్వనా మాయయోర్థః
అద్వైతేస్మిన్ కాకిమపి న బుద్ధిర్గృశ్యతే వా సుషుప్తౌ
జ్ఞాతే పశ్యో గుణ ఇవ తతో బ్రహ్మ సత్యాద్వితీయమ్. 12

శ్లో. అజ్ఞానేనోరగమివ గుణే నిద్రయా స్వాత్మనీవ
వ్యాఘ్రూహాద్యం జగదపి పరే బ్రహ్మణి ప్రేక్ష్య మోహాత్
త్రస్యత్యజ్ఞో భవతి హి భయం యద్ద్వితీయాన్నరస్య
ప్రాజ్ఞోఽద్వైతం బృహదనుభవన్నో కుతశ్చిద్బిభేతి. 13

శ్లో. ద్రష్టుంశ్రోతుంపరికలయితుంయత్రవస్త్వస్తినాన్య
ద్భూమాఽఽత్మాసావమృతమభయంబ్రహ్మమోదస్వరూపమ్
నాస్త్యల్పేయత్సుఖమపియతోమర్త్యమల్పంతదల్పం
ద్వైతంహిత్వాఽనుభవతిసదాఽఽత్మానమేవాత్మవేదీ. 14

శ్లో. బ్రహ్మైవైతత్సకలభువనంబ్రహ్మణిప్రోదితంయ
న్మాయాశక్తైఃపవనవశతశ్చమ్బురెబుద్బుదౌఘః
జాతస్తోయంపకిమువరుభూలగ్నసూర్యాంశుజాతం
సూర్యాంశుస్త్వన్యకిముసలిలంబ్రహ్మసర్వాత్మకస్తత్. 15

శ్లో. అజ్ఞానాంయజ్జగదివవిభాత్యేతదాభాతివిజ్ఞ
స్యాత్మైవేతిధ్రువమివజడస్యోరగోఽజ్ఞస్యరజ్జుః
రజ్జౌసర్పోనభవతియథాజాతుకాలత్రయేఽపి
బ్రహ్మణ్యేవంనభవతిజగద్బ్రహ్మతస్మాత్సదైకమ్. 16

శ్లో. వృద్ధిర్హ్రాసప్రముఖవికృతిర్వాతహీనంతదేత
ద్బ్రహ్మాఽభేదంశ్రుతిరితివదత్యేకమేవాద్వితీయమ్
యోవేదైతద్భవతిసపుమాన్బ్రహ్మవిద్బ్రహ్మవాయ
ద్బ్రహ్మైవాత్మానహిపరమతోద్రష్టృవస్త్వాత్మనోఽస్తి. 17

శ్లో. బ్రహ్మావాప్తుంప్రభవతినవాపఞ్చకంచేన్ద్రియాణాం
గన్ధస్పర్శాకృతిరవరసాస్సన్తినబ్రహ్మణోయత్
లిఙ్గాభావాత్ప్రభవతిపునర్నానుమానేనవేత్తుం
బ్రహ్మైతత్తద్భవతివిదితంశాస్త్రయోనీతిశాస్త్రే. 18

శ్లో. శాస్త్రైర్గుర్వప్రవిమలహృదాజ్ఞాయతె బ్రహ్మపుంసా
బ్రహ్మజ్ఞానైకరణమనఘం శాస్త్రదీప్తం మనస్తత్
స్వాన్తం చైతత్కలయితుమిదం నైవ శక్నోతి కిన్తు
స్వాన్తె శాన్తె స్ఫురతి పరమానన్దరూపం స్వయం తత్. 19

శ్లో. జ్ఞేయం జ్ఞాతుం భవతి కరణం జ్ఞాతురన్తఃశయాది
జ్ఞాతారన్తం భవతు కరణం జ్ఞాతుమేవన్నకస్య
ఆత్మజ్ఞానం కరణజనితం నైవ చైత్రస్య లోకే
వ్యాపారాత్ప్రాగ్భవతి కరణస్యైవ సిద్ధో యదాత్మా. 20

శ్లో. దృశ్యాదన్యః కరణవశతో ద్రష్టుమిచ్ఛేద్ధదృష్టం
దృష్టాఽఽత్మానం కరణవశతో ద్రష్టుమిచ్ఛేత్కథం వా
యస్స్వం ద్రష్టుం కలయతి పుమాన్సోయమాత్మా హి దృష్టో
నిత్యం స్వేనేత్యుభయకరణవ్యాపృతిర్నాత్మని స్యాత్. 21

శ్లో. ఆత్మత్వేన ప్రతిగతమథావిద్యయా దేహచిత్త
ప్రాణాద్యక్షేన్ద్రియచయమయానాత్మబృన్దం చిరేణ
విద్యాఽఽత్మత్వాదవనిపవదాన్నీచవద్భ్రంశయన్తీ
సత్యాత్మత్వప్రతిగతికృతౌ సాధనత్వం ప్రయాతి. 22

శ్లో. దేహప్రాణేన్ద్రియహృదయధీకారణాన్యేవ నాత్మా
దృశ్యత్వాదిత్యముమనుమినిషన్నేతి నేతీతి వాక్యైః
ఆత్మానం స్వం సముపదిశతీత్యేష వేదాన్తవేద్యో
విద్యాసైషా నిగమమకుటైరేవ చోత్పాదనీయా. 23

శ్లో. తస్మాత్పృత్యక్సభవతిపురుషస్సైషఆత్మాపరస్తు
ద్రష్టైవాతీన్ద్రియమపిహృదాదృశ్యతేయస్యచాత్మా
నోహ్యశ్చాత్మాయదిదమమునాదృశ్యతేచాపిపుంసా
మచ్ఛిత్తంముక్తిరితిసకలఃకిన్త్వజానాతిలోకః. 24

శ్లో. ఆత్మాబోయంకరణరహితస్సర్వమేసప్రవేద
న్నావైసర్వంకరణసహితఃకిన్తుజానాతిలోకః
యద్యాత్మాయంకరణవశతోవేత్తిదృశ్యంప్రవిద్యా
త్త్వానాయంతత్కరణమితిసోన్యాప్యసంప్రకాశః. 25

శ్లో. అస్మిన్నస్మిన్కలంతిపరవిర్న్నష్టాగ్నిర్నశమ్యా
నోనోభాఘోసహృదయమిదంనేన్ద్రియంనాపిబుద్ధిః
భాన్తంసర్వన్తమనువిలసత్యస్యభాసాసమస్తం
భాతిత్వేకంశ్రుతిరితి సతీమూర్ధ్నిరత్నంబిభర్తి. 26

శ్లో. స్థూలాత్థ్సూలోప్యయమణుతరోణోశ్చభాదేఃపదార్థా
న్వ్యస్తాత్తస్మాత్సకలసుగమోనైషజాతోమహాత్మా
ఏతత్సత్తాకలనవశతఃకార్యభూతేప్రపఞ్చే
సత్తాస్ఫూర్తిర్వదతుతమిమంకోన్యసస్తంసచేతాః. 27

శ్లో. యశ్చాసక్తంవదతితమిమంసోయమాత్మైవవక్తా
సోసక్తస్యాచ్ఛేద్భవతిరసనావర్జితశ్చాపివక్తా
తస్మాత్సక్తంతమిహకలయేద్వాఉభయంపష్టియాతుం
నోతంవిద్యాదిహయదిపుమాన్ముక్తరాంయాతిభీతిమ్ 28

శ్లో. యస్యాత్మానంతమపి పరమం వాసుదేవం త్వభిన్నం
భ్రాన్త్యాచష్టే భయమనుభవేదేష శశ్వత్స్వతన్త్రమ్
ఈశాదస్మాచ్చలతి తపనస్సాధ్వసాత్సన్తపత్య
ప్యగ్నిర్వాయుర్వహతి శశభృద్భాతి మృత్యుః పరైతి 29

శ్లో. సర్వజ్ఞోయం సకలజగతీసేతుకృత్సర్వకారీ
సర్వేశానస్సకలదయితస్సర్వసంసేవనీయః
సర్వస్యాత్మా సకలఫలదస్సర్వకామస్ససర్వ
స్సర్వోత్కృష్టస్సకలపరమస్సర్వశాస్త్రామహీయాన్. 30

శ్లో. తన్నిశ్వాసాస్సకలనిగమాస్సాంగశాస్త్రేతిహాసా
వేదాన్తాశ్చ ద్రుహిణముఖరాజన్తవః ప్రాణినశ్చ
ప్రాణా భూతాన్యవనిమరుదప్స్వగ్నిఖానీతి త్రిలోకీ
కాలస్సర్వం సతతసముదితం క్వాపి కిఞ్చిచ్చతాస్తి 31

శ్లో. వాచాతన్త్యాసితమిదమితో నామభిర్ధామభిశ్చ
బ్రహ్మాద్యోస్మిన్కలయతి బలిం స్వానురూపం హి లోకః
సంకల్ప్యాయం సకలమభవత్స్యామహం విశ్వమేవం
విశ్వేనాయం భవతి తనుమాన్యచ్చ విశ్వాత్మకస్తత్. 32

శ్లో. ద్యౌర్మూర్ధాస్య ద్యుమణిరుడుణశ్చక్షురాస్యం హుతాశ
శ్శ్రోత్రం కాష్ఠా జఠరముదధిర్మానసం శీతరశ్మిః
నాభిర్వ్యోమ క్షితిరపి పదౌ బాహవో లోకపాలా
నాడ్యో నద్యః క్షితిధరగణాశ్చాస్థిసంఘో విరాజః. 33

శ్లో. సర్వస్థూలోపధికలనతస్సర్వతః పాణిపాద
శ్రోత్రాక్ష్యాస్యోదరగళభుజాశీర్ష జంఘోరుజానుః
సర్వాన్ సూక్ష్మానయముపగతస్సర్వభోక్తాచసర్వ
ద్రష్టాసర్వంకలయతిపుమాన్ హేమగర్భాభిధానః. 34

శ్లో. భోగ్యాన్ భోగానపిచసకలాంశ్చోపసంహృత్యభోక్తౄన్
స్వస్మిన్నవ్యాకృతిపదయుతే ప్రాజ్ఞ ఆత్మస్వనత్తే
ఏకశ్శేతేసుఖమను భవన్ స్వంచ మోహాన్ధకారం
సోసావీశఃపరమగగనేసుప్తశక్తిఃస్వరోచిః, 35

శ్లో. జీవశ్చేశస్త్రివిధ ఇతితద్భోగ్యజాతంచసర్వం
భోగస్సోఽపి జగదితిసమంపాదవాస్యవిష్ణోః
అన్యత్పాదత్రితయమమృతంనిష్ప్రపఞ్చమ్మహిమ్ని
స్వీయేచాస్తేభవతితదిదంముక్తజీవోపభోగ్యమ్ 36

శ్లో. నిశ్శేషేస్మిన్నిఖిలజగతీనాశసేషేఽద్వితీయే
సత్యేనన్తే నిరుపధిచితౌ మాయయాజృమ్భితంయత్
విశ్వంసర్వంతదిదమనఘానాశయిత్వాఽఽత్మవిద్యా
పఙ్కాంతోయేకతకలవవన్నశ్యతిస్మస్వయంచ. 37

శ్లో. విద్యాసూర్యేసముదితవతిక్వాపిమాయాన్ధకారో
ధావేద్భూతావళిరథకథంవర్తతాంతత్ప్రసూతా
బ్రహ్మాస్మ్యేకంతదహమితినైరత్రవిద్యేతివిత్తా
భిన్నా అస్యావివిధవిషయాహన్తవిద్యాఅవిద్యాః. 38

శ్లో. విద్యాభిన్నా వివిధవిషయా బద్ధకర్త్రీ హ్యవిద్యా
విద్యా సేయం ప్రకృతిరమయా మోచకత్వాత్తు విద్యా
విద్యామార్గో నయతి విబుధాన్ శాశ్వతం బ్రహ్మధామ
విద్యామార్గో నయతి కృతినో జన్మమృత్యూ విమూఢాన్. 39

శ్లో. కర్మ ప్రారబ్ధమస్తి యది చానిత్యసంవేష మోక్ష
స్తస్మాద్జ్ఞానాన్న భవతి పరః కోపి మార్గో విముక్తేః
అజ్ఞాతం స్వస్మృతమివ నగిశైవిస్మృతం కంఠహారాల్యం
మోక్షం జ్ఞానాదయుతివు నహో బ్రహ్మజన్మాన్తహీనమ్. 40

శ్లో. జ్ఞానేనాస్మిన్ సకలజగతీమూలభూతే ఽవయాతే
జ్ఞాతం సర్వం భవతి విదితే మాన్తివస్మృత్స్వరూపా
సర్వజ్ఞస్సన్నితి పరమవిత్తాన్సద్ధి మానస్థమేతి
స్వల్పజ్ఞానం భువి బత నృణాం దుఃఖశోకప్రదాయి. 41

శ్లో. జీవన్ముక్తిం పరమమమృతం చాపి సమ్యగ్విశక్తిం
విద్యామేతాం సపరిభజతే దైవవిభ్రంశితో యః
కర్మావిద్యామపి చ భజతే కామధేనుం విహాయ
పాసీనో గామివ సప్పురుషశ్శోచ్యనేవాతిమాత్రమ్ 42

శ్లో. ఆత్మానన్దం సహజమమృతం సిద్ధవచ్చాప్యపారం
హిత్వా మూఢో విషయజనితక్షుద్రసౌఖ్యాభిలాషీ
కుర్వన్ కర్మాణ్యపహసితతాం యాతి విద్వత్సమూహైః
పిణ్డం త్యక్త్వా కరతలలిహో వా క్షుధాపీడితో నా. 43

శ్లో. ఆత్మా సద్దామృతనిధిశరంగోత్థితచ్ఛీకరాంశ
ప్రాయాస్సన్దాశ్రయగణవశతో మోహితే సర్వలోకః
ఆత్మజ్ఞానాగ్నిగణఘృణిశకలాత్రేణసమ్యక్ప్రహంత
బ్రహ్మేంద్రాద్యాః పితృమునివరాభాసురాస్సమ్భవన్తి.

శ్లో. జీవాస్సర్వేఘటకరకగేహాద్యవచ్ఛిన్నఖాని
స్వ్యోమ్నా వాంశాః పరమపురుషస్యోపధిప్రాప్తభేదాః
కిఞ్చిజ్జ్ఞత్వప్రమితిమమీ బిభ్రతీ వ్యాపినో నాం
నాశే సాక్షాత్పరమపురుషాభేదమేవ ప్రయాన్తి. 45

శ్లో. బుద్ధిష్వస్య ప్రతిఫలనతో భాస్కరస్య ప్రహాదేషు
ప్రత్యగ్రాణామివసముదయో భాసతే చేతనానామ్
నష్టాస్వాసు ప్రహాదవదథ తే చేతనా భానుబిమ్బం
ప్రత్యగ్రావా పరమపురుషం నిర్విశేషం విశన్తి. 46

శ్లో. సత్తాదాత్మ్యాధ్యసనవశతో బుద్ధయస్సత్త్వభాజో
జ్ఞానేనాస్మిన్ క్షయముపగతే స్పష్టతత్త్వైకధీస్స్యుః
తస్మాన్మోక్షే విధృతహృదయస్సర్వదా ఽనాత్మసంఘా
దాత్మానం స్వం పృథగుపహరేచ్ఛ్రవణముఞ్జాదిషీకామ్. 47

శ్లో. ఆత్మానాద్యా హృదయగహనం సమ్ప్రవిష్టా పురాణా
వీశానీశౌ కలయతితయోస్సర్వమేకస్త్వసత్యే
అస్మిన్నస్యాః కృతఫలచయం భవ్యతే దీప్యభావా
దీశేనాసౌ విచకలితో మోదతే వాసుషుప్తౌ. 48

శ్లో. ఈశోసీశంకలయతిసదాసంసరంతంవిమోహా
దీశంజీవోంతుకలయతిభ్రాజమానంప్రమోదమ్
ఏకాగ్రేణప్రథుమమునుయంవెత్తిచిత్తేనయోగా
వ్యస్మిన్కాలేతరతిసకలంశోకసింధుంస్తదైవ. 49

శ్లో. ప్రత్యగ్రూపెపరమపురుషేధ్యానయోగప్రవృత్తే
జీవోలింగేఽహమితిధిషణాంసంవిసృజ్యాప్యవిద్యామ్
ఆత్మానంతంసమధిగతవాన్జ్ఞానమోదస్వరూపం
దైన్యంశోకంవ్రజతిచకథంజీవభావంకథంవా. 50

శ్లో. స్వప్నెజీవఃస్వయమపిమహత్వంనోపలభ్యాతిశోచన్
దృష్ట్వాజాగ్రత్యథతమయతేశోకనాశాత్ప్రమోదమ్
ఆత్మానంస్వంపరమపురుషంనోపలభ్యేతిజీవోఽ
విద్యాయాంయస్సపిబహుళశుచంప్రాప్యమోదేతతంవా. 51

శ్లో. దెహస్యాన్తస్త్వసుమయస్తస్యమధ్యేమనస్త
స్మధ్యేబుద్ధిర్భవతిచతతోమధ్యఆనన్దకోశః
తస్యాన్తర్యస్త్వస్తిపరమంజ్ఞానమానన్దరూపం
తద్బ్రహ్మైతత్తదపిపురుషఃప్రత్యగాత్మాతదేవ. 52

శ్లో. ప్రాణస్తస్యాభవతిపరమాధారఏతస్యచిత్తం
బుద్ధిస్తస్యాబుధజనఇమాంజీవమాహాశ్రయోస్యాః
కోశానన్దస్తమబుధజనఃప్రాజ్ఞమాహేశమస్య
బ్రహ్మాధారోవదతివిబుధోజీవమీశస్తదేతత్. 53

శ్లో. భూమిస్తన్వా భవతి పరమాధార ఆపస్తు భూమ్యా
స్తాసాం తేజో దహన ఇతి న స్తైజసో వ్యోమ వాయోః
వ్యోమ్నశ్శబ్దం చ మహదహమస్తస్య చావ్యక్తమస్య
బ్రహ్మాధారో భవతి సకలాధారమాత్మా ప్రియం హి. 54

శ్లో. దేహస్యాన్తస్స్పృహమపి పరః ప్రత్యగాత్మా స్వయంతా
త్వం వ్యాప్యాస్తే పరమపురుషో వాసుదేవస్తథోయమ్
న త్వస్యాన్తస్స్పృహమపి పరః కశ్చనాస్తే సదార్థ
స్సర్వాధారో భవతి తపయంహస్తసర్వాన్తరశ్చ. 55

శ్లో. లోకోత్పత్తేస్సత్త్వ భవతి పురా లోకనాశాచ్చ పశ్చా
దప్యచ్ఛిన్నోస్త్వయమపి బృహల్లోకకాలే తదేకమ్
కుమ్భోత్పత్తేః కిము పురతః కుమ్భనాశాచ్చ పశ్చా
త్సిద్ధా మృత్స్నా స్వయమపి భవేత్కుమ్భకాలే జగత్యామ్. 56

శ్లో. నామాకారౌ మృది విరచితౌ కుమ్భకారేణ యద్వ
న్మిథ్యాభూతౌ వ్యవహృతిమయౌ మృత్తికైకైవ సత్యా
నామాకారౌ బృహతి రచితౌ మాయయా తద్వదేతౌ
మిథ్యాభూతౌ వ్యవహృతిమయౌ కేవలం బ్రహ్మ సత్యమ్. 57

శ్లో. నామాకారౌ న ఖలు భవతో మృత్తికాం శేవివిత్తే
లోకస్యాస్యో భవతి తథా బ్రహ్మతత్త్వేపి విత్తే
నామాకారం ద్వయమిదమృతే నైవ విశ్వాభిధేయం
నామాకారౌ పరమపురుషో మాయయా యత్ససర్జ. 58

శ్లో. అద్వైతంసద్ధృదయనిహితంవేదమూర్ధోపదిష్టం
బ్రహ్మానందంతద్వ్రతమృగయతేమూఢలోకోబహిర్వా
కష్టంనష్టస్స్మరదయతినముదంవిస్మృతాంకంఠనిష్ఠా
మ్యాభషాంచిన్వన్బహిరధిషణోయాతికష్టాత్కమన్యత్ . 59

శ్లో. ఏతద్విద్వాన్శుభమశుభమప్యాత్మబద్ధైకహేతుం
నిర్మోకంద్రాగహిరివసముత్సృజ్యదేహావసానె
నిర్లేపస్సన్భవతిపరమబ్రహ్మసాయుజ్యమత్ర
ప్రాణాస్సర్వేపథతివిలయంస్వస్వహేతుష్వముష్య. 60

శ్లో. తత్త్వజ్ఞోయంసకలభువనవ్యాపకంబ్రహ్మతస్మా
న్నైతస్యాస్తిక్వచిదపిగతిర్నాగతిర్వాకుతశ్చిత్
అజ్ఞోబ్రహ్మప్యయతిధిషణాధ్యాసహేతోస్తుయానం
చోత్క్రాన్తించాగమనమయతేజన్మనాశావివాంగాత్ . 61

శ్లో ఏతన్బుద్ధ్యోపహితమణుర్నిత్యాల్పవిచ్చేతిజీవం
సంసారీతిప్రవదతితథానేకఇత్యజ్ఞలోకః
వ్యాపీసర్వజ్ఞఇతివిబుధోవస్తుతోసంస్మృతిశ్చే
త్యాచష్టే౽ముంపరమపురుషాత్తత్త్వమస్యాదివాక్యాత్ 62

శ్లో. భూమాకాశాద్యదిభువిఘటస్వాన్తరాకాశదేశం
భిన్నంకుర్యాత్పరమపురుషాత్తర్హిబుద్ధిశ్చజీవమ్
మధ్యాహ్నార్కద్యుతిసముదితంతోయమార్గింమదుంచే
త్కుర్యాద్బుద్ధిఃపరమపురుషంసంరన్తంవిదధ్యాత్ . 6

శ్లో. స్వాసైకత్వమఖండసమయొజ్ఞస్యచ, క్త్వావసత్త్వం
సంసారింనిర్జయతుఃఖభాగస్వస్య యోరాత్వ
పూర్ణరూపావరాత్రైతస్త దిహాథిపణాజ్యమ్భితంసర్వమేవ
ద్వైతంతస్మాత్పరమపురుషోజీవఈశోఽద్వితీయః. 64

శ్లో. క్షేత్రజ్ఞోయంసకలతనుభృత్క్షేత్రమధ్యస్థఏకో
నానేవాభాత్యనుపమవిదుషఃస్వప్నవజ్జాగరేపి
ఏకమ్పశ్యత్యనుమితిశయస్సర్వభూతేషుసర్వం
పశ్యత్యస్మిన్సుమతిగమ్యంతంపోభయంసత్యమితి. 65

శ్లో. మాయోపాధిశ్చేరితిపరోబుద్ధ్యుపాధిస్తుజీవో
భిన్నేప్యస్మిన్నకథయుగక్లేశద్వైతేనోచితస్సా
తాంచాఖండాంచితిమనుపథింనిర్భిదామేకరూపాం
సత్యాంనిత్యాంవిగతభువనాంబోధయన్త్యాగమాన్తాః. 66

శ్లో. ఆత్మాసంవిత్సకలజగతాముత్కటప్రేమభూమి
ర్దారాపత్యాద్యఖిలమపిచాత్మార్థమేవప్రియంయత్
ఆత్మాశేషీతతఇహస్ప్రశామ్యాభసురానన్దరూపః
తస్యాప్యాత్మాసభవతిపునశ్శైవ ఇత్యేష వేదః. 67

శ్లో. సర్వాత్మానమ్పరమపురుషం వేదయోనాల్పబుద్ధి
స్స్వస్యాత్మానంసపతిమనుతేశేషమాత్మానమీశః
యస్స్వాత్మానంపరమపురుషంమన్యతేవాసుదేవం
సస్వాత్మానంవదతువిబుధఃశస్యవేశస్యశేషః. 68

శ్లో. దేహప్రాణేన్ద్రియహృదయశక్త్యః పఞ్చభూతా
న్యాత్మాన్సర్వం జగదపి తత్కార్యకార్యం వాన వేద
అస్త్యస్థైనానియమితామి సంమోహసంస్పృష్టతేవా
సోऽస్త్యర్థాన్మిః రమపురుషః ప్రత్యగాత్మైనజీవః. 69

శ్లో. యస్యైవాంశాస్సనసపశుప్రష్టభూతప్రపఞ్చం
వ్యాప్యస్థితాన్వికిరణనస్సన్తతం చేతియస్తై
మాయాశక్తిః ప్రచితసుగుణాయస్యచాంశాస్తు కేచి
ద్దృష్టాంతం హే త్వాబుధజనమునిస్యాపన (శ్రీ) నివాసః 70

శ్లో. అంశో భిన్నో న భవతి మనాగంశినః కింఘటాభ్రం
భిన్నం వ్యోమ్నః కిము చకలశోమృత్తికామాయావిభిన్నః
ఏవం భిన్నో న భవతి మనాగీశ్వరాజ్జీవలోకో
వ్యం శే బ్రహ్మణ్యయమపి కృతో వామయమాంశాంశిభావః 71

శ్లో. తోయెతోయమ్వయమపి దపయస్మిన్ తథు ద్వైతమేవ
స్యాదేవం నాపరమపురుషే సంగతో ద్వైతపన
సద్వస్మిన్ద్వావిహ పురుషావ్సంగతావాసుగేవే
నామాకారద్వయమపి విధూయైకతాం తేనయాన్తి. 72

శ్లో. తూణీరస్థో ధనురధిగతో బాణ ఆయాతి లక్ష్యం
సంసారస్థః ప్రణవమధిరుహ్యైతి జీవో మహేశమ్
చాపం హిత్వా శరధమయుతే లక్ష్యమేకో యథేషు
స్సంసారం చ ప్రణవమపి సంత్యజ్య జీవస్తథేశమ్. 73

శ్లో. మర్త్యోజీర్ణోవికలఇతి యోమన్యతేస్వంవిమోహా
ద్యావత్తావద్భవతిసపుమానేషశారీరఏవ
భూయాన్భేదోద్విపమశకయోర్వైశశారీరయోర
స్త్యేనమ్భేదంశ్రుతిరనువదత్యేవసాలోకసిద్ధమ్. 74

శ్లో. అధ్యారోపాపవదనసయాల్లోకసిద్ధంచభేదం
వేదోనూద్యేశ్వరపురుష యోస్సన్నిరాచష్టఏవ
తస్మాద్ద్వైతశ్రుతిభిరుదితేపూర్వపక్షత్వబుద్ధ్యా
నైవాధేయానిపుణమతిభిఃశ్వాపిసిద్ధాన్తతాధీః. 75

శ్లో. నానేహాస్తికియదపినచేత్యేవమద్వైతతత్త్వం
వేదాన్తైఘ్యోషదముదితంవాన్తసిద్ధాన్తభావాత్
ద్వైతద్రష్టుర్భయమఖిలథామృత్యురూపంసముక్తం
సత్యంతస్మాచ్ఛ్రుతిభిరుదితంచేష్టమద్వైతమేవ. 76

శ్లో. శారీరాంస్తాన్పరమపురుషఃపుణ్యపాపానురోధా
న్మర్త్యామర్త్యాసురపశుఫణిస్థావరాదాచయోనౌ
నిర్వ్యాపమ్యఃశ్లిషతిపురుషాస్సంపరన్త్యేవమేతే
నిస్సంసారఃపరమపురుషోదీప్యతేఽపుణ్యపాపః. 77

శ్లో. పుణ్యామ్నాపంజననమరణేశీతముష్ణంచవృద్ధి
హ్రాసౌతృష్ణాక్షుద్వ్యయఉతజరాజ్ఞానజాడ్యేచమోదః
ఖేదోదుఃఖంసుఖమపివయశ్చానయోర్ధర్మధర్మౌ
రోగారోగ్యేపరమపురుషే.ద్వన్ద్వబృన్దంనచాస్తి 78

శ్లో. ద్వన్ద్వైస్తైస్తైః పరముపహతః ఖిద్యతే దీనభావా
చ్ఛోకోయం బహుల భయ సంసార సిన్ధౌ నిమగ్నః
తాపైస్త్రైతాపైః ఘటబహుబాధానకార్ప్యం ప్రపన్నో
నాథారణ్యే ప్రలపతి హా హా హేతి చామ్యేతి హాస్తే. 79

శ్లో. కృష్ణ శ్రీమన్ భవహర హరే దామనారాయణేతి
క్రోశన్ జీవః క్షణమపి న యత్నైవ కాలం నమూషః
నామ్నో యస్య స్మరణమపి సన్నాసపాపాగ్నితోయం
తత్తత్త్వస్య స్మరణమమృతం కిమ్ముఖః స్థాస్యతీతి. 80

శ్లో. బ్రహ్మాణ్డాద్యో బహిరపి న సన్ సంసృతిః క్షీరరాశౌ
పారే మాయామయ పటుతమో దూరతో హ్యాత్మనోజే
ఆస్తే నృణాం పరమపురుషస్సోయమాకర్ణ్య జీవా
క్రోశం స్వప్నైత్య పతిపురుషాన్ స్వైక నాథాన్ హిదీనాన్. 81

శ్లో. దూరస్థోయం పరమపురుషోపణ్ణతానాప్పకోక్షో
హ్యాత్మప్రత్యక్షః కరబదరవత్సన్నిహితస్యాపరోక్షః
స్వక్షేత్రస్థో నిధిరపి సుతస్యానభిజ్ఞస్య దూరే
తస్మిన్ క్షేత్రే కరబదరవద్వర్తతే నైపితుస్తు. 82

శ్లో. ఈశోయచ్ఛిన్ద్రియచయసుధాద్యాబహ్యావస్తుగ్రహార్త
త్సర్వోలోకో విషయరసికైరిన్ద్రియైర్బాహ్యవర్తీ
ధన్యః కోనేన్ద్రియపరవశో బాహ్యవృత్తిం విహాయా
న్తర్వర్తీ సన్ హృదయనిహితం పశ్యతీశం సుబుద్ధ్యా. 83

శ్లో. జేతాక్షాణామ్భవతిసపుమా౯ యేనచిత్తంజితంస్యా
చ్చిత్తంజేతుమ్ప్రభవతియఃప్రాణసన్థోహజేతా
ప్రాణాన్జేతుమ్ప్రభవతియతిర్యోవివిక్తాద్రిసేవీ
స్థాతుంచాద్రౌప్రభవతిసవాసంస్కృతౌయోవిరక్తః. 84

శ్లో. సంసారేస్మి౯ విషకబలితేవోదనేభూరిదుఃఖే
స్వల్పంసౌఖ్యంభజతికలయన్మానవోనోవిరక్తిమ్
విష్ణోర్మాయాపురుషహృదయేజాతమాత్రాంవిరక్తిం
సద్యోజాతాంశిశుమివసహాన్త్యవహోహోపిశాచీ. 85

శ్లో. విష్ణోర్మాయాంతరతిసతుయస్సర్వభావేనసర్వా౯
ధర్మాంస్త్యక్త్వావిమలహృదయోవిష్ణుమేవప్రపన్నః
విష్ణోర్నామశ్రవణవశతోధావతిప్రాప్తభీతి
ర్విష్ణోర్మాయాఽశనిరివపృథాజమ్భభేద్యాత్మజస్య. 86

శ్లో. యాచాత్మానంరచయతిబతానాత్మభూతంస్వశక్త్యాఽ
నాత్మానంవారచయతినృణామాత్మభూతంచిరాయ
మాయానిద్రాక్షయమయతుసాకింవినైవప్రబోధం
తస్మాద్బోధేసకలపురుషైర్యత్నఆస్థేయఏవ. 87

శ్లో. శ్రోతవ్యోయంగురువరముఖాదేషమన్తవ్యఏవ
ధ్యాతవ్యోయమ్పరమపురుషఃప్రజ్ఞయైకాగ్రయాలమ్
జ్ఞాతవ్యోయంశమదమయుగచ్ఛాత్రతత్త్వాయశశ్వ
ద్వక్తవ్యోయంతదితరకథాదూరతోవర్జనీయా. 88

శ్లో. ఉక్త్వాశ్రుత్వాతమిమమపిశంతిష్ఠయిత్వాపికోऽపి
ధ్యాత్వాత్యక్త్వాచదృష్ట్వాయమహమితికస్మాత్తత్త్వైనవిద్యాత్
ఆశ్చర్యోయస్తదపిఖిలసస్మాత్ప్రభూతోమహేశో
దుర్జ్ఞేయత్వాదిహహిపురుషాస్తేనకోऽపిప్రవృత్తిః. 89

శ్లో. సాహాసేప్రిషుక్షితితలఇహబ్రాహ్మణోదుర్లభోస్మి
ష్వేకస్తేషామయుతపురుషేష్వాత్మతత్త్వస్యవక్తా
ఏకోऽలభ్యస్తదయుతబుధేష్వాత్మతత్త్వస్యవేత్తా
లభ్యశ్చైకస్తదిహసుతరాందుర్లభస్తత్త్వవేత్తా. 90

శ్లో. తత్త్వజ్ఞస్తత్త్వవిత్కృతమనాఅస్తకామస్సకామో
నిష్కామశ్చానవధికసుఖాత్మానుభూతిప్రసన్నః
ఆత్మక్రీడోబహిరపివసన్నాత్మరామోన్తరాత్మ
జ్యోతిర్జీవన్నపిసపురుషోముక్తఆత్మైవయస్మాత్. 91

శ్లో. తత్త్వజ్ఞోసౌనవదతివదన్నాతినైవాపిగచ్ఛన్
పశ్యంశ్చేష్టేనకిమపికృతింనైవకుర్వన్కరోతి
అక్షవ్రాతోనియతవిషయేవర్తతేనాహమాత్మే
త్యేదంయస్మాత్పృథమతిరయంనిష్క్రియంహ్యాత్మతత్త్వమ్ 92

శ్లో. రామశ్చాత్మానచలతినయాతీకుతేనోసభుఙ్క్తే
నోవావక్తిస్వపితినతథాబుధ్యతేనోనవిన్తే
నైవాకాంక్షత్యపిసకురుతేఖిద్యతేనోసధత్తే
నోవాహృష్యత్యవికృతచిదానన్దరూపోచలోయత్. 93

శ్లో. అభ్రేధావత్స్వప్సుతక్కిరణోధావతీవాప్యధావన్
పోతేగచ్ఛత్యపితటతరుర్గచ్ఛతీవాప్యగచ్ఛన్
భ్రాన్తేచక్రేప్యపివసుమతీభ్రామ్యతీవస్థిరైవం
సత్త్వేగచ్ఛత్యపిచవికృతింగచ్ఛతీవాన్తరాత్మా. 94

శ్లో. సాధాసాధీర్భవతిసకలవ్యావృతిష్వప్యభిజ్ఞా
కర్త్రీభోక్త్రీపరమపురుషే.తద్గతంజీవభావమ్
సంసారించభ్రమమితిహృదయాకోశయాన్తఃప్రతీచి
వ్యోమ్నిశ్వైత్యంశశికిరణగంబాలిశావాపిమోహాత్. 95

శ్లో. భూమాకాశస్సరఉపహితస్సజ్జతేబిమ్బితశ్చే
త్యాకాశోయస్త్రివిధఇవయద్భాతిచాత్మాతథైవ
భూమాత్మైకఃపరమపురుషోయఃపరాత్మాధియావ
చ్ఛిన్నఃప్రత్యఙ్భవతిధిషణాబిమ్బితోజీవఆత్మా. 96

శ్లో. యోభూమాత్మాపరమపురుషఃప్రత్యగాత్మాసఏవ
ప్రాహుస్తంచౌపనిషదమజంసాక్షిణంనిర్వికారమ్
ఏకంసత్యంవిమలమచలంపూర్ణమానన్దమాద్యం
నిత్యంజ్ఞానంశివమనుపమంసర్వగంసర్వదూరమ్. 97

శ్లో. బుద్ధౌయశ్చప్రతిఫలితవాన్సోపిజీవశ్చతాదృ
గ్బిమ్బాభావేప్రతికృతిరిదంవక్త్రతుల్యంనకింవా
ప్రత్యాస్యంకేవభవతితతస్సంసృతిశ్చాపిజీవే
ప్రత్యాస్యంవాచలతిచలనాత్కస్యసత్వాస్యజీవః. 98

శ్లో. సత్త్వే సత్త్వే ప్రతిఫలితవాఙ్మయః [illegible] త్మా సపర్శో
త్రైరాగా ధరతి సపుస [illegible] నాత్యే [illegible]
అకార్యో [illegible] హితః [illegible] గాత్మా [illegible]
గూమూకా కాత్సు ఇరప [illegible] గాత్మా పా [illegible] 99

శ్లో. స [illegible] ఏకే మ్మె [illegible] మా [illegible] కా [illegible] ముసంరం
[illegible] త్మా [illegible] లయు [illegible] మాగా [illegible]
స త్త్వ [illegible] మూ [illegible]
[illegible] మో [illegible] సుమ [illegible] నా [illegible] 100

శ్లో. ప త్తైకా గ్రా [illegible] తి [illegible] స్పష్ట [illegible]
బ్రాహ్మం చైత్రి [illegible] హా [illegible] దిక [illegible]
చి త్తైర్ల్లోకే కమపి [illegible] త్యాదికం వా
తస్మాచ్ఛిత్తం [illegible] లఫలదం [illegible] మమో [illegible] జాతమ్ 101

శ్లో. చిత్తం రక్తమ్మునుపుష్పే.ము [illegible] కాన్తోపభోగం
ధత్తే రక్తం విబుధయజనేనైవ కాన్తోపభోగమ్
పుంసో రక్తం విషయనిచయే [illegible] కాన్తోపభోగం
పాపే రక్తం శమనసగరే మూతినానాం చ భోగమ్. 102

శ్లో. ఆరోగ్యం వాకుజమపి యథా భేషజం సాధ్వసాధు
సాన్త్వ [illegible] నిగళమపి ను త్తద్వదేవాతనోతి
భావత్త్వే వా యతమపి బహిశ్చిత్తమేతత్ప్రియత్వా
త [illegible] తుర్యా [illegible] తమపి తన్ని [illegible] హితం హ్యా [illegible]. 103

శ్లో. ఏకాగ్రేణాకలయతిహృదాతమ్ప్రమాంసంఘరాణాం
స్వస్యాత్మాసంసరఇహాయదాభిద్యతేవాతదాస్య
చిత్తగ్రన్థిస్సకలవిశయశ్ఛిద్యతేక్షీయతేవా
సర్వాంకర్మాప్యమృతమభయమ్బ్రహ్మసస్యాత్తదైవ. 104

శ్లో. చిత్తైకాగ్ర్యమ్ప్రతితుపరమంసాధనమ్బ్రహ్మచర్యం
దుస్సంపాదంతమితిగృహిణాస్త్వద్గృహోత్థాగ్నమేన
సర్గస్త్వన్యమ్పరమవిదుషామోక్షకామేనపుంసా
గేహంపుంసామహగణయుతోదుస్తరోహ్యన్ధకూపః 105

శ్లో. గేహేతిష్ఠన్సుతపితృకలత్రాదిలోకైస్సమాస్తే
క్షీరాద్యర్థైస్తృణఇవఉతాకృష్యతేఖిద్యతేనా
అద్రౌతిష్ఠన్భజతితుసుఖన్నిర్వాడకానామభావా
దద్రౌవాసమ్ప్రతితుసకలోహాబిభేత్యేనలోక. 106

శ్లో. దేహేతిష్ఠన్నపిచపురుషఃకృష్యతేస్త్వగ్బహిశ్చ
స్వాన్తేనాత్మన్గిరివరమితోనైవదేహేపితిష్ఠేత్
హార్దాకాశేవిగతకలుషేమంగళేబ్రహ్మలోకే
తిష్ఠేదన్తేసయతిసపుమాన్బ్రహ్మలోకంవిశోకమ్. 107

శ్లో. ద్వేధాశాస్త్రైర్నిగదితఇతిబ్రహ్మలోకోయమేక
స్తత్రాయంయంవ్రజతిపురుషోబ్రహ్మవేత్తాపరోక్షమ్
అన్యోలోకస్సతువిశతియంసోహమస్మీతివేత్తా
సాక్షాద్బ్రహ్మయమిహసకలవ్యాపిచైతన్యమేవ. 108

శ్లో. అగ్నిర్జ్యోతిర్దినమకరమషణ్మాససంవత్సరార్క-
ప్రోద్దిత్యమ్భఃపతిసురపతిప్రష్ఠలోకానతీత్య
బ్రహ్మస్థానంవ్రజతిసపునర్మార్గసత్యలోకాభిధానం
నాస్మాదాయాత్యమిపునరిహబ్రహ్మవేత్తాపరోక్షమ్. 109

శ్లో. ధూమంరాత్రింకటుకముఖషణ్మాసగైనత్యలోకం
చాన్ద్రేజ్యోత్స్నోర్ధ్వపసమయతెపూర్తమిష్టంచకర్తా
శేషేపుణ్యేత్వితిహపతత్యమ్బరాద్వాతసంజ్ఞో
వృక్షస్యాగ్రాదివభువిఘుమాన్బాలికోహస్తకష్టమ్ 110

శ్లో. కస్త్రీజ్ఞాఽస్వయమపిరహితోమానవోదేహనాశే
కీటక్రిమ్యాద్యసకృదుదయక్షుద్రయోనిష్విపన్నః
నిర్జ్ఞానస్సజ్జననమరణశ్వదేవ్యాపయాతి
ప్రాయేణైవంవిధసరగణైఃపూరితాసర్వధాత్రీ. 111

శ్లో. తస్మాన్మర్త్యఃకలుషహతయేచిత్తశుద్ధిప్రదాయై
కుర్యాత్కర్మప్రథమముదితంచాగమేనస్వకీయమ్
త్యక్త్వాతత్తత్ఫలపరిచయంధాతృపూజేతిబుద్ధ్యా
కర్మధ్వాసావితినిగదితోభక్తియోగఃపురాణైః. 112

శ్లో. యజ్ఞోదానంపరమనుజపఃకృచ్ఛ్రచాన్ద్రాయణేచ
స్వాధ్యాయస్యాభ్యసనముపవాసోఽపివేదప్రవాదః
స్నానంసన్ధ్యాప్యసుగణధృతిఃపుణ్యతీర్థాటనంవా
కర్మేదంహిద్విజపరిషదశ్చిత్తశుద్ధిప్రదాయి. 113

శ్లో. చిత్తైకస్థైర్యముపరమఫవాహం సమద్వైతమస్తం
ధ్యాయన్యోగీతదథవిరహం స్వాత్మనైకేతి పశ్యేత్
దీపో వా వాతస్థలగతఇవాపిచిరమ్మోక్షనిధిర్వా
నిష్కమ్పస్సన్నమలపరమానన్దబోధస్వరూపః. 114

శ్లో. ఆత్మానాత్మస్వరూపవిభాగతో ద్వైతసంసారదుఃఖం
సర్వంకర్తృత్వనయతి ప్రజ్ఞాంకల్పకోటిభిర్దుర్నిరీక్ష్య
అజ్ఞానాత్మైస్సంసునుజనశపః కామినీపుత్రవిత్త
ప్రసక్తానామ్ప్రముఖవిషయానంగినో యాన్నిలోకమ్ 115

శ్లో. ఏవంజ్ఞాత్వాస్వహా హా విబుధశ్శాస్త్రతో దేశికోక్త్యా
సత్యస్యాస్తం తాస్సాభవతినహా హస్తశబ్దాదిభోగాన్
ఆకల్పభోగ్యసహింపరిచితాజ్ఞస్యసంసారవిద్యా
త్యక్త్వాంశకాస్యసహింపరిచితాంవిస్మరత్యేవవిద్యాన్. 116

శ్లో. తస్మాద్యత్నాత్పరధివణయాంచిత్తమజ్ఞానజత్వా
విస్మృత్వాన్యాన్సుమతిరనిశంసంస్మరేదాత్మతత్త్వమ్
తత్త్వాస్మృత్వాపరమపురుషస్యాత్మసాక్షాత్కృతిస్స్యా
ద్దృష్టేతస్మిన్సుమనివపుమాన్బద్ధనాన్ముచ్యతేస్మాత్ 117

శ్లో. స్మృత్వైవ్యత్త్పరమపురుషస్యాత్మతత్త్వమేవం
నిత్యంసత్యంవిమలమచలంనిర్వికారంవిసారమ్
జ్యోతిర్జ్యోతిర్వితతమమృతంశుద్ధమేకంచబుద్ధం
బ్రహ్మైవాహమ్మముభవతినోసంసృతిస్సర్వదాపి 11

శ్లో. నాహమ్మర్త్యోనతేసురసవ్రూనెన్ద్రియుంనోఽచిత్తం
నో వాబుద్ధిర్నతమఉతనో తెజఈశోపినా హమ్
నాహంజీవ్రూనచగుణయుతో నిర్గుణో నో గుణో నో
నో దృగ్దృశ్యంనయదవిషయంనిర్విశేష స్తదస్మి 119

శ్లో. ప్రత్యాఖ్యానేసకలజగతస్స్వాన్యమేవావశిష్ట
మ్మన్యన్తైకేత్వపటుధిషణాస్తన్నయుక్తంహిసత్త్వాత్
ప్రత్యాఖ్యాతుర్నచసగుణతాస్యాత్తతో స్యేతివాచ్యం
ప్రత్యాఖ్యానమ్భవతినయతో వస్తుతో నిర్విశేషె. 120

శ్లో. ప్రత్యాఖ్యాతానభవతితథావస్తుతశ్చేతిచేత్కిం
ప్రత్యాఖ్యాతుర్నభవనమిదంవేదకో వానవేద
ఆద్యోమోవేత్త్యయముతసవాతత్కథంవాభవేన్న
ప్రత్యాఖ్యాతాపరమనుచితంనాభ్యుపేయంహ్యసాక్షి. 121

శ్లో. సర్వాభావంకలయతితుయోనిర్విశేషఃకథంస
స్యాచ్చెన్మైవంయదయమఖిలాభావఆత్మస్వరూపః
వ్యాఘూతాన్నాత్మనివిదితతావేత్తృతావాస్వయన్త
ద్భాస్వానాత్మాపరమపురుషఃకేవలో వెదఏవ 122

శ్లో. సమూర్తిపాత్మాభవతినిఖిలాభావరూపఃకథంచే
న్నాయన్దోషోఖిలమపిమృషాఽభావరూపంయదేతత్
అస్యాభావస్సభవతిఘమాన్భావరూపోహిసత్య
స్సర్వత్రాయమ్భవతితుయతో భావఏవైకఆత్మా 223

శ్లో. సర్వత్రాస్తే సనుజగతియస్సగుణస్స్యాత్కథంచే
న్నైవంసర్వంనభవతియతో వస్తుతస్సర్వగత్వమ్
శ్చైతిబ్రూయాన్నచభవతియద్వస్తుతో నాత్మశబ్దః. 124

శ్లో. విద్యాభూమౌనభవతిబుతేతత్త్వమద్వైతమేకం
కిఞ్చిద్వస్తుభ్రమమయమిదంనామరూపాత్మకంహి
భాత్యస్మిన్వాఖిలమపిజగన్మాయయాచేతనస్యా
విద్యాభూమౌవ్యవహృతిరిహైవాఖిలావర్తతేస్మ. 125

శ్లో. సృష్టిఃకల్పఃస్థితిరపియతిర్బద్ధముక్తౌముముక్షు
శ్శాస్తాశాస్త్రస్తదిదమఖిలంనైవవిద్యాదశాయామ్
మాయాఽభావాద్భవతిసకలంచాప్యవిద్యాదశాయాం
మాయాసత్త్వాద్బృహతిసగుణబ్రహ్మమాయావిచాస్యామ్ 126

శ్లో. భారూపోయన్భవతిపురుషోహృన్మయఃప్రాణరూపో
మాయావ్యాత్మాశుభతమరసఃపుణ్యవాక్పుణ్యగన్ధః
సత్సంకల్పోవ్యమితమహిమాసద్గుణోమంగలాత్మా
భక్తత్రాణస్సదయఃహృదయఃకామితార్థప్రదాతా. 127

శ్లో. హృత్పద్మస్థఃకనకవసనోంగుష్ఠమాత్రఃపురాణ
స్స్వర్ణాంగఃకనకచికురఃపుణ్డరీకాయతాక్షః
హేమశ్మశ్రుస్సకలవిబుధైస్సేవ్యమానఃప్రకామం
సంయద్వామస్సకలశుభదోవామనీర్భామనీశ్చ. 128

శ్లో. పవ్యాక్షస్సకలనిగమైస్సవితో భానుబిమ్బే
చన్ద్రేవిద్యుత్యపిచదహనేజాఠరాగ్నౌస్థితశ్చ
నానానామాబహులగుణకోనన్తరూపోమలాత్మా
దివ్యోదేవస్స్వమహిమగతోఖణ్డమోదఃప్రసన్నః. 129

శ్లో. నీరూపోసావపిచభగవాన్మాయయాదివ్యగాప
స్సత్యేలోకేవసతిపరమేచాపివైకుంఠధామ్ని
కైలాసేవాకనకధరసచ్ఛృంగదేశేపయోధౌ
స్వర్గేచాభ్రేధరణివిపరేభూమిపృష్ఠేచవాస్తే. 130

శ్లో. బ్రహ్మేశేన్ద్రాదిసుణహామకరస్వర్గగన్ధర్వసిద్ధ
వ్యాళాదిత్యాసురపితృనరవ్యాఘ్రపశ్వాదిరూపః।
భూమ్యప్తేజఃపవనఖమయస్సర్వలోకస్వరూపో
విష్ణుర్భాతిప్రథమపురుషోనాస్త్యతోన్యఃపదార్థః 131

శ్లో. అర్కేన్ద్వగ్నిత్రయమధివసన్భాసయత్యేషసర్వం
ద్యావాభూమ్యోర్మరుతిచవసన్ధారయత్యేషసర్వమ్
సోమాంభోదద్వయమధివసన్పోషయత్యేషసర్వం
కౌక్షేయాగ్నావపిచనివసన్పాచయత్యేషసర్వమ్. 132

శ్లో. సర్వస్యాయంహృదిచనివసన్ప్రాణిజాతస్యధత్తే
జ్ఞానాపోహౌస్మరణమపివాసర్వవేదైకవేద్యః
వేదజ్ఞశ్చశ్రుతిమకుటకృల్లోకవృక్షస్యమూలం
వ్యక్తావ్యక్తోత్తమపురుషఏవైషసర్వేశ్వరోహి 133

శ్లో. ఏతస్యానుగ్రహామృతఘమంతూలమూర్ధ్వస్థమగ్నిః
త్రిప్తుంవాయుఃప్రభవతినవాప్సన్దిథుం చైషలోకః
ఏతస్యాగ్రేనలసతిరవిర్నైస్తుపహ్నినతారా
బ్రహ్మేన్ద్రాద్యాఅపిచనలసన్త్యస్యచామహిమామహాత్వమ్. 134

శ్లో. మాహాత్మ్యస్యాస్యనధిరపినచాస్యాస్తిఖస్యేవవిష్ణో
రీర్వ్యవ్రాతంగణయితుమముష్యైవనాలంనచాపి
భూమ్యారేణూన్గణయతిచయోవృష్టిధారాభసంఘా
నేతస్యాగ్నేర్జగతిసకలావిస్ఫులింగాహిజీవాః 135

శ్లో. బ్రహ్మాణ్డేఘోరహరివరతనూకోమరన్ధ్రాత్మజాల
వ్రాతాదేవబ్రజఇవబహిశ్చాన్తరాయాతియాతి
నాసారన్ధ్రాద్వటదళనదోముష్యనిశ్వాసవాతై
రాయాతంచోచ్ఛ్వసితపవనైస్సర్వమన్తర్హితఞ్చ. 136

శ్లో. పాదేలగ్నోభవతిసకలోరేణువచ్చాస్యభూఘో
రోలమ్బావాగగనమరుణశ్చైవమారన్ధ్రబిన్దుః
ఏతత్పాదస్థితరవిమధుప్రాజ్యమాజ్యాశనాస్తే
వస్వాదిత్యానిలగణముఖాశ్చోపజీవన్తినిత్యమ్. 137

శ్లో. పాదస్యైశోవసతికమఠఃపార్ష్ణిదేశేపురాణో
మత్స్యాంకస్తత్పరమథహలాంకాశ్రయామధ్యభూమిః
దివ్యంచక్రన్తదుపరితతోభానురగ్రేతదిన్ద్ర
గ్రైతస్యాస్త్యఖిలభువనంచిత్రమస్మాత్కిమస్తి. 138

10133